

DECIZIE

11 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Arseni Vladimir,
în cauza de contencios administrativ intentată la contestația depusă de către Arseni Vladimir împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la obligarea examinării contestației,

împotriva încheierii din 15 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a refuzat în primirea contestației

c o n s t a t ă:

La 11 martie 2019, Arseni Vladimir a depus contestație împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la obligarea examinării contestației nr. CEC 9/262 din 04 martie 2018 în conformitate cu prevederile legale și ale Hotărârii CEC din 20 iulie 2010.

Prin încheierea din 15 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a refuzat în primirea contestației depusă de către Arseni Vladimir în temeiul art. 169 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă – există o hotărârea judecătorească irevocabilă cu privire la un litigiu între aceleași părți, asupra aceluiași obiect și având aceleași temeuri, și anume hotărârea din 07 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin decizia din 08 martie 2019 a Curții Supreme de Justiție.

La 27 martie 2019, Arseni Vladimir a declarat recurs împotriva încheierii din 15 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii recurate, cu emiterea unei hotărâri de admitere a acțiunii.

În susținerea recursului Arseni Vladimir a invocat ilegalitatea și netemeinicia încheierii primei instanțe.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În debut, Colegiul învederează că, în data de 01 aprilie 2019 a intrat în vigoare Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, fapt ce rezultă din art. 257 alin. (1) al acesteia.

În această consecvență, este notabil că în accepțiunea art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a

prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, procedura de contencios administrativ dedusă judecării în prezenta speță urmează a fi judecată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018. Or, din înțelesul logico-juridic al art. 258 alin. (3) din Codul administrativ rezultă cert că, procedurile de contencios administrativ care au fost inițiate până la intrarea în vigoare a Codului administrativ se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a acestui cod, conform prevederilor Legii nr. 116 din 19 iulie 2018.

Articolul 243 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. a) că, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care declară recursul inadmisibil.

Sub acest aspect, Colegiul consideră necesar de a reitera că, obiectul prezentei acțiuni civile ține de competența instanței de contencios administrativ, deoarece, în esență, contestatarul Arseni Vladimir își manifestă dezacordul față de acțiunile/inacțiune Comisiei Electorale Centrale. Iar, conform art. 191 alin. (3) din Codul administrativ, Curtea de Apel Chișinău soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, ale Consiliului Superior al Procurorilor, precum și acțiunile în contencios administrativ atribuite în competența sa prin Codul electoral.

Aderent, sunt relevante și prevederile art. 73 alin. (7) din Codul electoral, conform cărora contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ.

Succesiv, instanța de recurs consideră necesar să efectueze o analiză, prin prisma articolului 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit. Or, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la (a se vedea cauza *Lebedinschi vs. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, § 32; cauza *Sultan vs. Republica Moldova*, 5 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, urmează a fi verificat faptul dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat de către Arseni Vladimir poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecării este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Conform dispozițiilor art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu prevederile art. 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Aderent, articolul 423 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează, că încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părți și de ceilalți participanți la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi, precum și

în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol.

Prin urmare, se ajunge la concluzia că încheierea din 15 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău intră în categoria de acte specificate în articolul 423 din Codul de procedură civilă, iar drept consecință poate constitui obiectul în procedura de recurs.

La fel, este imperios faptul că în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele *Levages Prestations Servicii vs. Franța*, 23 octombrie 1996, § 40; *Tricard vs. Franța*, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; *Freitag vs. Germania*, 19 iulie 2007, § 37; *Marc Brauer*, 1 septembrie 2016, § 34).

La capitolul dat, art. 425 din Codul de procedură civilă consemnează că, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

De altfel, Codul administrativ, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, instituie aceleași condiții pentru exercitarea căii de atac în ordine de recurs împotriva încheierii judecătorești. Așa, conform articolului 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Colegiul consideră oportun de a evoca faptul că, normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele *Tricard vs. Franța*, 10 iulie 2001, § 29; *Nicolae Popa vs. România*, 9 decembrie 2014, § 16; *Tence vs. Slovenia*, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele *Ponomaryov vs. Ucraina*, 3 aprilie 2008, § 41; *Ustimenko vs. Ucraina*, 20 octombrie 2015, § 47).

Respectiv, se consideră că Arseni Vladimir a demarat în interiorul termenului legal calea de atac în ordine de recurs, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 27 martie 2019, ora 16⁰⁹ (f.d. 12).

Succesiv, ținând cont de faptul că încheierea care formează obiectul prezentei proceduri în recurs a fost emisă până la intrarea în vigoare a Codului administrativ, Colegiul atestă că și cererea de recurs urmează să corespundă condițiilor formă și conținut valabile la acea perioadă, adică instituite prin din Codul de procedură civilă.

Sub aspectul dat, precum și aplicând dispozițiile art. 195 din Codul administrativ, Colegiul consideră imperioase și prevederile art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1).

Astfel, în acord cu art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective.

În condițiile speței, analizând cererea de recurs depusă de către Arseni Vladimir, instanța de recurs conchide că aceasta nu corespunde exigențelor impuse față de o cerere de recurs, deoarece nu conține esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității încheierii atacate și propunerile respective.

În acest sens, este remarcabil că nu este suficientă simpla reiterare a unor circumstanțe faptice ale cauzei și expunerea unor norme legale, ci este necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor, or, motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, dezvoltarea motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței inferioare, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Astfel, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera nelegalitatea hotărârii.

Pe cale de consecință, instanța de recurs notează că ignorarea de către subiectul procesual civil a prescripțiilor legale, condițiilor de legalitate a recursului, ar lipsi procedura civilă de eficiență și ar submina efectele actului de justiție. În acest sens legiuitorul a instituit în procesul civil instituția sancțiunilor procedurale, una dintre care este perimarea, adică sancționarea pasivității participanților la proces.

Astfel, pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a unui act de procedură atrage după sine perimarea ca sancțiune procedurală pentru neglijența părților sau a participanților la proces în îndeplinirea obligațiilor sale procedurale, precum și de intenția acestora de a abandona procesul civil. Respectiv, perimarea fiind o consecință a lipsei de străduință și insistență în desfășurarea procesului civil.

În această ordine de idei, și având în vedere că cererea de recurs depusă de către Arseni Vladimir nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul deduce necesitatea aplicării sancțiunii procesuale de a-l declara recursul inadmisibil în temeiul art. 243 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ.

Or, în lipsa acestor componente ale cererii de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție este în imposibilitate de a exercita controlul judiciar în privința încheierii din 15 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Imperioasă speței Colegiul reține și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauza Van Harn v. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Astfel, este cert că, recurentul, fiind interesat în soarta soluționării prezentului litigiu, urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la instanță, prin depunerea unui recurs motivat, care corespundă exigențelor instituite de lege, fapt ignorat de acesta.

Corelând circumstanțele relevate, completul specializat pentru examinarea cauzelor de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil

recursul depus de către Arseni Vladimir împotriva încheierii din 15 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 195 și 243 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se declară inadmisibil recursul declarat de către Arseni Vladimir împotriva încheierii din 15 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic